

Bijdrage uit gaswinning voor versterking Noardeast-Fryslân

De gemeente Noardeast-Fryslân, de provincie Fryslân, het Wetterskip Fryslân, het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) ronden de eerste fase van het 'Omgevingsproces Gaswinning Ternaard' af.

De vijf partijen zijn het eens over de oprichting van een Gebiedsfonds. Daarvoor wordt de komende tien jaar een bedrag van zestig miljoen euro beschikbaar gesteld uit de baten van de gaswinning uit het Ternaard-veld. Het Gebiedsfonds wordt opgericht als na de start van de proefboring blijkt dat een economische verantwoorde winning van dit veld mogelijk is. Er zijn met inbreng van inwoners en organisaties ook afspraken gemaakt over onder meer het meten en monitoren van mogelijke effecten van gaswinning. Deze zijn door de partijen vastgelegd in een Afsprakenkader Ontzorging.

Omgevingsproces gaswinning: pilot met landelijke primeur

Het is voor het eerst in Nederland dat opbrengsten uit nieuwe gaswinning beschikbaar worden gesteld voor ontwikkelingen in het omringende gebied. Het is een tastbaar resultaat van het Omgevingsproces dat in 2016 als pilot startte nadat NAM een aanvraag voor winning uit dit nieuwe gasveld indiende. De pilot had als doel de belangen en zorgen van inwoners en overheden af te stemmen op het voornemen om bij Ternaard aardgas te winnen.

Het proces kende in 2019 drie sporen, deze zijn samen met de omgeving uitgewerkt. In de door EZK gecoördineerde Rijkscoördinatieregeling worden alle vergunningen afgestemd. De door de regio geleide Investeringsagenda gaf invulling aan de inventarisatie om te verkennen welke projecten daar in passen en hoe die kunnen bijdragen aan een sociaaleconomische plus voor het gebied. Het door NAM gecoördineerde Afsprakenkader was er op gericht om, voorafgaand aan de winning, de risico's en impact van de mogelijke effecten van gaswinning te beperken, te voorkomen en te compenseren.

Inwoners, werkgroepen, besturen van verschillende verenigingen en overheden hebben inbreng gehad in het Omgevingsproces. Zij zijn maandag 9 december in dorps huis Túnawerth geïnformeerd over de eerste uitkomsten.

Investeringsagenda leidt tot oprichting Gebiedsfonds en Gebiedscommissie

De oprichting van een Gebiedsfonds is de uitkomst van het spoor Investeringsagenda. Voor die agenda is in samenspraak met de omgeving een 'groslijst' van projecten samengesteld waaruit later een selectie kan worden gemaakt. Deze lijst is verdeeld over drie thema's: sociaaleconomische vitaliteit, verzilting en energietransitie. Voor de uitvoering van projecten en voorstellen komt 60 miljoen euro beschikbaar, verdeeld over een periode van tien jaar na de start van de gaswinning.

In het vervolg van het Omgevingsproces Ternaard stellen de drie regionale overheden een Gebiedscommissie in, bestaande uit vertegenwoordigers van diverse partijen uit het gebied. Gelijktijdig worden ook de criteria opgesteld voor het beoordelen van de projecten die aan de commissie worden voorgelegd. Er is uit de Investeringsagenda op voorhand geen selectie van projecten gemaakt die een bijdrage gaan krijgen.

Afsprakenkader: zorgen zoveel als mogelijk wegnemen vóór start gaswinning

Het opstellen van het Afsprakenkader vond plaats in overleg tussen onder meer de dorpsbelangen van Ternaard en Wierum, de Stichting Fêste Grûn, LTO Noord, Woningcorporatie Thús Wonen en een aantal betrokken inwoners. Onder leiding van onafhankelijk voorzitter Albert van der Ploeg zijn de vragen en zorgen over de effecten van gaswinning geïventariseerd. Het gaat daarbij vooral om effecten van bodemdaling en seismiciteit.

In het Afsprakenkader is onder meer opgenomen dat NAM vóór de start van de gaswinning een meetnetwerk aanlegt en representatieve gebouwopnames uitvoert. Een op te richten stichting gaat toezien op de uitvoering en naleving van het Afsprakenkader. In het vervolg van het Omgevingsproces worden de afspraken met betrokken dorpen verder ingevuld.

Rijkscoördinatieregeling en tweede fase Omgevingsproces

De resultaten van het Omgevingsproces worden in januari 2020 door de minister van EZK betrokken in zijn besluit om de vergunningsprocedure voor de gaswinning bij Ternaard al dan niet voort te zetten. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om het ruimtelijk inpassingsplan en het in procedure brengen van het winningsplan van NAM.

In het kader van die Rijkscoördinatieregeling worden documenten die onderdeel uitmaken van deze regeling door EZK ter inzage gelegd en vindt inspraak plaats.

Ook het Omgevingsproces krijgt bij een positief besluit van de minister een vervolg waarbij relevante partijen het Gebiedsfonds en Afsprakenkader samen met de omgeving uitwerken.

Toekomstige gasvelden en –energieprojecten

Minister Eric Wiebes van EZK voert rondom de kleine gasvelden een kabinetsbeleid uit waarbij gaswinning mogelijk is, als deze veilig en verantwoord kan plaatsvinden. De totale gasproductie in Nederland zit in een afbouw en is nog steeds nodig in de energietransitie.

De drie regionale overheden handhaven de opvatting die zij eerder hebben uitgesproken tegen de voorgenomen gaswinning bij het dorp Ternaard. Burgemeester Hayo Apotheker: “Het Omgevingsproces hebben wij altijd los gezien van ons standpunt over gaswinning, wij waren, zijn en blijven tegen de gaswinning bij Ternaard. We begrijpen ook dat alleen de minister daar beslissingen over neemt. We hebben daarom samen met de Friese overheden een manifest opgesteld waarin wij de zorgen over mijnbouw hebben geuit. Dat manifest is de leidraad geweest voor de gemeente, de provincie en het waterschap om deel te willen nemen aan het omgevingsproces. Het resultaat stemt ons tevreden omdat het ons helpt bij het vinden van een nieuw perspectief voor dit gebied. Het fonds kan projecten op gang brengen die de leefbaarheid gaan versterken. Een fonds voor een van de mooiste regio's van Nederland, een regio die een impuls kan gebruiken om mooi en leefbaar te blijven”.